SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 106. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, ~~JULY~~ JUNE 6, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ЧЕРВНЯ 1990 Ч. 106. РІК XCVII

„ЮНІ ГОЛОСИ 'ДУДАРИКА' "

До редакції українського щоденника „Свобода".

Щиро раді, що саме молода зміна започатковує наші культурні зв'язки, що юні голоси „Дударика" репрезентують наше українське відродження — несуть у світ перші добрі вісті з України, а ваш часопис так щедро це відображає.

Дякуємо особисто Марті Федорів за її велику турботу в цій, а також в багатьох інших зв'язкових справах!

Голова Руху **Іван Драч**,
Референт Руху **Марія Влад**

Групу жінок із ЗСА, які побували в Україні для завершення плянів турне хору „Дударик" зі Львова по Америці і Канаді, прийняв в Києві голова Руху Іван Драч. На фото згори (зліва): Діяна Гинянська, син І. Драча, Ярослава Снилик, Іван Драч, Марта Федорів, яка займається турне, Світлана Медвідська і Арета Захарів.

Олесь Гончар — кандидат на Нобелівську премію, Ліна Костенко — „поетка лавреатка" на 1990 рік

Торонто (ОУПС). — Віта ючи Сьомий Світовий З'їзд Об'єднання Українських Письменників „Слово" на спільній зустрічі членів і гостей в Інституті св. Володимира в Торонто 25-го травня 1990 року президент Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук — УММАН проф. Яр. Рудницький нав'язав до невідрадного факту, що досьо годні ні один із українських письменників не отримав літературної нагороди Нобеля, хоч були в нас старання в цій справі, починаючи з 1916 року, коли то рекомендовано на цю нагороду Івана Франка; не отримали її пізніші ані Улас Самчук, ані Василь Стус, хоч були сильні рекомендації українських і чужинецьких літераторів і літературознавців. На думку Івана Драча, висловлену недавно в Монтреалі, з теперішніх українських письменників заслуговують на таку нагороду Олесь Гончар і Ліна Костенко. Голова „Слова" О. Тарнавський подав до відома присутніх, що йдуть заходи в справі присвоєння Нобелівської нагороди Олесеві Гончареві, якого „Собор" недавно перекладено на англійську мову в ЗСА. Ця заява була прийнята з вдоволенням усіх.

Закінчуючи своє слово, проф. Яр. Рудницький подав до відома присутнім, що Президія Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук присвоїла звання „поетеси лавреатки" на 1990 рік Ліні Костенко за всю її дотеперішню поетичну творчість. Відповідну Грамоту УММАН прийняв один із попередніх „поетів-лавреатів" (1982), присутній на з'їзді, проф. Яр Славутич для передачі її новій лавреатці УММАН.

СЕСТРИЦТВО СВ. ОЛЬГИ УАПЦ ЗАКЛИКАЛО ДЕПУТАТІВ РЯТУВАТИ ЕКОЛОГІЮ

Київ. — Тут 25-го травня серед народних депутатів у залі сесії Верховної Ради поширилось звернення до народних депутатів Сестрицтва св. Ольги УАПЦ. У зверненні зокрема сказано: „За попередні 72 роки нас, українців було знищено більше, ніж зараз нас усіх є. Наша духовна культура знищена майже повністю. В наслідок варварського господарювання союзних міністерств 99% території нашої республіки отруєно відходами атомної й хімічної промисловості, нітратами. 26% території стали зоною екологічної біди, де вміст шкідливих речовин в атмосфері перевищує норму у 250 і більше разів. У 78 містах України, де живе 80% населення республіки, вміст шкідливих речовин в атмосфері перевищує норму у 60 і більше разів. У наших річках більше немає питної води, у колодязях вода перенасичена нітратами. На наших землях складають шкідливі відходи атомної та хімічної промисловості інші республіки й зарубіжні країни. Ці відходи будуть сотні тисяч років отруювати все живе навкруги. Через територію України прокладені Союзом 20 смертоносних трубопроводів, що постачають зарубіжним країнам електроенергію, нафту, газ і які на випадок аварії, можуть знищити значну територію України.

Майже вся електроенергія, яку виробляють атомні станції України, іде на експорт. Понад 93% продукції хімічних підприємств України іде на експорт. З дозволу Союзу, іноземні держави на території України знов будують додаткові атомні реактори та шкідливі хімічні підприємства. Союзні відомства реалізують продукцію з України за цінами, набагато нижчими собівартості і часом у десятки разів нижчими від міжнародних.

Наші діти їдять отруєну їжу, п'ють отруєну воду, дихають отруєним повітрям, хворіють невиліковними хворобами.

Народ України стоїть на грані знищення.

Ми, жінки України, звертаємося до народних депутатів України: поки ще можна врятувати життя на нашій землі, станьте на захист! Зупиніть убивство нашої республіки!"

Серед інших документів, які поширюються серед депутатів Верховної Ради, варто згадати документ Ради у справах релігії при Раді Міністрів УССР, направлений секретаріятові першої сесії ВР УССР 12-го скликання. Голова Ради у справах релігії Колесник, у зв'язку з пропозиціями, які висували в ході обговорення порядку денного щодо релігійної ситуації в республіці представляє коротку інформацію. Один із пунктів цієї інформації такий: „У листопаді 1989 року знято обмеження на утворення і реєстрацію релігійних громад греко-католиків. Рада у справах релігії при Раді Міністрів УССР вже розглянула й направила в союзну Раду матеріяли для прийняття рішень про реєстрацію 622 таких громад". Дехто з депутатів називає це парадоксом сучасного існування суверенної Української республіки, навряд чи в якійсь колонії світу центральний уряд вимагає нині такої підзвітности в елементарних громадських справах. Іще народних депутатів дивує, що в документі про нинішню релігійну ситуацію немає жодної згадки про знищену в 20-30-их роках і тепер тяжко відроджувану УАПЦ, з якою енкаведисти закатували понад 3 тисячі самих священиків.

Переслано комп'ютери для українських шкіл

Джерзі Сіті, Н.Дж. — У суботу, 2-го червня, відлетів до Києва проф. Роман Воронка, заступник голови Народного Фонду Допомоги Україні. З ним „поїхала" 61 комп'ютерська система. Це перша частина із 200 систем, які НФДУ перешле цього року для українських шкіл.

Проф. Р. Воронка перебуватиме чотири тижні в Києві і очолюватиме комітет, який буде вирішувати, які школи отримають ті системи. До комітету крім проф. Р. Воронки увійдуть по одному членові від Товариства Української Мови, від Народного Руху України за Перебудову і від Міністерства освіти України.

За перевезені тепер в Україну комп'ютери заплатили подружжя Мар'ян та Іванна Коці і пастор Ярослав Шепелявець зі стейту Вісконсин. Кошти 60 систем виносять 82,000 дол.

Проф. Р. Воронка поінформував, що 17 шкіл отримає по три системи, а три призначені для Київського педагогічного інституту, де вчаться майбутні учителі. Шість із систем піде або до Київського політехнічного інституту або до Київського університету, де будуть відбуватися курси для учителів тих шкіл, що одержать комп'ютери.

Летунська німецька фірма „Люфтганза" зобов'язалася перевезти безплатно усі комп'ютери до Франк-

(Закінчення на стор. 3)

Відбулася 25 пленарна сесія Секретаріяту СКВУ

Торонто, Канада (Пресова Служба Секретаріяту СКВУ). — 5-го травня тут в залі Інституту св. Володимира відбулася 25-та пленарна сесія Секретаріяту СКВУ, в якій взяло участь 43 члени Секретаріяту і 15 гостей, які заступали центральні репрезентації ЗСА, Канади, Европи, Аргентини і Бразилії.

Сесію відкрив президент СКВУ Юрій Шимко і крім формальної частини, як читання і прийняття протоколу, були ще звіти президента, генерального секретаря В. Вериги, фінансового референта В. Кирилюка та відповідального за організацію Травневої акції д-ра М. Куппети.

Звітували також голови поодиноких крайових репрезентацій, а також голови рад комісій: за СКВУ звітувала Іроїда Винницька, за Світову Кооперативну Раду Роман Бігун, за Світову Раду Суспільної Служби Зенон Дуда, за Комісію Прав Людини Оля Андрієвська й за Комісію голодоморного геноциду Василь Кирилюк.

В. Кирилюк заявив, що праця Голодової комісії закінчена і 9-го травня відбулася презентація звіту Міжнародної комісії представникам ООН в Женеві й у зв'язку з тим влаштовано пресову конференцію. Остаточне рішення Міжнародної комісії стверджує, що голод у 1932-33 роках був пляново організований Москвою і повністю підпадає під термін геноциду. Всі кошти Голодової та Міжнародної комісії виноситимуть близько 800,000 долярів.

Одночасно пленарна сесія заслухала інформації про заходи президента Ю. Шимка — виготовити кредитову картку СКВУ „Master Card", яку, якщо 6 членів нашої спільноти в ЗСА і Канаді вживали при своїх закупах, дала б поважні суми для СКВУ. При умовах здійснення цього пляну — весь дохід буде призначений на проєкт СКВУ — лікарська поміч дітям, жертвам Чорнобиля.

Під час обідової перерви учасники Пленарної сесії заслухали цікаве звідомлення д-ра Ярослава Барвінського, який саме був у поворотній дорозі з України до Вінніпегу. Він поінформував про переговори з совєтськими урядовими колами в справі організації світової конференції лікарів українців у Києві і Львові, що має відбутися в серпні ц.р. Д-р Барвінський заявив, що з вимог представників західних лікарів українців було, щоб усі реферати були прочитані українською мовою. Після д-ра Барвінського слово мав також Василь Барладяну, який щойно приїхав з України.

Головними справами дискусії були: бюджет СКВУ на 1990 рік, який, на жаль, схвалено так як минулого року 400,000 дол., не зважаючи на збільшені вимоги до Президії Секретаріяту в зв'язку з подіями в Україні та в Східній Европі.

Другою важливою справою було відношення СКВУ до України та українського поселення в Польщі, Румунії й Чехо-Словаччині. Учасники сесії з приємністю прийняли до відома організацію українців у тих країнах й погодилися прийняти в члени СКВУ Об'єднання Українців Польщі, як і Союз Українців у Румунії, якщо вони визнають статут СКВУ, а їхні статути не будуть суперечити статутові СКВУ.

Якщо ж ідеться про відношення СКВУ до України, то стверджено, що цю справу регулює наш статут, де про завдання СКВУ, говориться у параграфах 2а і 2б, а саме: а) давати всяку можливу допомогу українському народові в його змаганнях за волю і державну незалежність, та б) змагатися за здійснення прав українського народу згідно з універсальною Декларацією Прав Людини.

Відносно українських громад у Східній Европі, то сесія одноголосно схвалила допомагати їм у міру можливостей у відновленні організованого життя і в розбудові їхніх культурних осередків.

Все це, очевидно, покладає великі зобов'язання на Президію як і її бюджет, то з цього приводу сесія чекає, що левину частину вкладають КУК і УККА з УАКРадою. Хоча бюджет не збільшено, Президія вірить, що Травнева акція допоможе зібрати потрібні фонди, щоб допомогти тотально зруйнованим комуністичними системами українським спільнотам у тих країнах.

ГОЛОВОЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ ОБРАНО В. ІВАШКА

Київ. — Тут, у понеділок, 4-го червня, на пост голови Верховної Ради УССР обрали Володимира Івашка.

У неділю і понеділок, 2-го і 3-го червня, громадяни України зібрали понад 600,000 підписів під зверненням до сесії Верховної Ради, в якому люди висловили недовір'я В. Івашкові та ствердили, що не хочуть мати такого президента. Демократичні депутати ці листки з підписами наклеїли на трибуну, а що підписів дуже багато, то ними була обліплена вся трибуна. Проте під час виборів консервативні опанували ситуацію і оголосили, що більшість присутніх віддали свої голоси за Івашка. Після цього оголошення консервативні почали аплодувати, а демократи скандували про свою незгоду. На наказ Івашка в цей час виключили телевізію і консервативні намагалися покинути залю. Однак демократи оточили трибуну, вимагаючи вислухати їхню заяву. Нарешті дозвіл відчитати заяву вони отримали. В заяві, яку зачитав депутат Коцюба, демократи висловили свій протест проти недемократичного обрання голови ВР УССР. Текст заяви 5-го червня надрукувала газета „Молода Гвардія".

У вівторок, 5-го червня, сесія продовжувалася, але демократи і консервативні працювали в окремих приміщеннях, готуючись до виборів заступників голови Верховної Ради УССР.

У Дніпропетровському побили мирних демонстрантів

Дніпропетровське. — Тут 21-го травня на Театральній площі відбувся мітинг протесту проти побиття лідерів громадських організацій та перехожих, які стали на їх захист.

Як уже повідомлялося, комуністичні власті міста знищили вітрину місцевого осередку Товариства Української Мови. У зв'язку з цим 20-го травня активісти Руху, УРП, Комітету відродження УАПЦ та інших об'єднань влаштували пікетування, вимагаючи розслідування зловживань місцевого партапарату, а також дій прокуратури та міліції, які не вжили жодних заходів для захисту громадян. Пікетувальники розцінювали ліквідацію вітрини ТУМу як акт переслідування вільного слова. Промовці на мітингу заявили, що уряд, який не може захистити своїх громадян, не має права на владу.

На пікетувальників напали члени клюбу ветеранів війни в Афганістані „Монопліт", якими керували особи в цивільному. В результаті цього нападу голова Комітету відродження УАПЦ Василь Герусов отримав струс мозку та перелом ребер, акторові Валерію Ковтуненкові зламано перенісся. Серед потерпілих також народна артистка УССР Лідія Кускова. Дуже побиті голова Дніпропетровської організації Руху Іван Сулик, голова дніпропетровської організації УРП Іван Сокульський, член ради Руху Геннадій Сахаров, член Спілки письменників Валерій Харченко.

Особи в цивільному та кілька осіб у формі десантників били їх ногами по голові, обличчю, животі, зривали з грудей значки, шматували блакитно-жовті прапори. Потерпілі перебувають в лікарні, але до них нікого не пускають.

Керівник місцевої організації УРП та лідери інших громадських організацій отримали лист від президента клюбу ветеранів Афганістану Лаптєва, де він пише: „Клюб просить пробачення за жахливі події 20-го травня і, хоч члени клюбу не мають до цього ніякого відношення, клюб готовий взяти на себе частину відповідальности перш за все тим, що виступає з засудом тих подій і бере на себе вирішення проблем відновлення здоров'я потерпілих"

Очевидно, органи КГБ намагаються штучно створити конфлікт між ветеранами афганської війни та демократичними організаціями України, аби вони не об'єдналися і не виступили спільно проти комуністичної бюрократії.

ДОПОВІДЬ Д-РА Р. ОСІНЧУКА

Ню Йорк. — Український Літературно-Мистецький Клюб влаштовує в п'ятницю, 8-го червня, доповідь д-ра Романа Осінчука на тему: „Чорнобиль — таємниче живо смерти". Імпреза відбудеться в Домі Українського Визвольного Фронту, 136 Друга аве. Початок о год. 7-ій вечора.

КОНЦЕРТ СОЛІСТІВ З УКРАЇНИ

Нюарк. — Тут в п'ятницю, 8-го червня, в залі української католицької церкви св. Івана Хрестителя відбудеться концерт солістів Київської опери ім. Тараса Шевченка. Початок концерту о год. 7:30 вечора.

Молодь в Україні домагається створення власних збройних сил

Ню Йорк (УЦІС). — Кампанія молоді в Україні відмовлятися від служби в Червоній армії чимраз поширюється. Минулого місяця у Львові Ініціятивний комітет за створення українських збройних сил прийняв ряд становищ, в яких вони пояснюють, чому вони не вступатимуть в совєтську армію та вимагають формування українського війська.

В зверненні до міської ради Львова, яке було прийняте 18 квітня ц.р., учасники стверджували, що абсолютною більшістю голосів рішено бойкотувати Міністерство оборони СССР і відмовлятися від військової служби. Натомість, молоді, називаючи себе „відказниками", попросили міську раду виділити для них „територію для їх компактного перебування в межах Львова, де будуть відбувати літні військові табори „відказників" з квітня місяця до перших морозів". У зверненні вони гарантують „високу організованість, порядок і дисципліну" і обіцяють „строго виконувати укладений між ними договір".

Крім військового та фізичного вишколу на таборі буде ще і ідеологічний вишкіл „на основах християнської моралі в кращих традиціях українського війська".

Члени ініціятивного комітету зазначили для міської ради, що вони діють згідно з постановами міжнародного права, і пропонували, щоб створити окремий комітет, який би займався цим питанням і звітував перед радою.

„Дуже надіємось на ваше мудре і позитивне рішення, бо ми — це Ви — українці, наша мета — спільна мета — Українська Самостійна Держава", — сказали молоді львів'яни.

В резолюції згаданого засідання пояснено, що молоді відмовляються від служби в совєтській армії тому, що вона „виявила свою імперську сутність під назвою „Красная Армія" в періоді визвольних змагань Української Народної Республіки в 1918-1923 рр., окупувавши терени Центральної і Східної України". Далі пише українська молодь, вона своїми багнетами, грубою мілітарною силою шляхом розстрілів, вбивств та морду, затверджувала цю владу на окупованих землях, сприяючи цілеспрямованому геноциду українського народу", і що совєтська армія „приймала активну і безпосередню участь в придушенні національно-визвольного руху Укріни 1940-50 рр."

Через це, заявляє молодь „Така армія на Україні не була, не є і не буде потрібна; українські юнаки не обов'язані служити в окупаційній совєтській армії, де би то не було, навіть на Україні згідно з міжнародними постановами, ратифікованими урядом СССР, українські юнаки почувають обов'язок лише перед українським народом і будуть захищати українську державу в українській національній армії".

Вони також закликали всіх вояків в Совєтській армії переформуватися в Українську Національну Армію, і присягти вірність українському народові та підпорядкуватись тільки українському урядові та міністерству захисту України.

Під час нарад була створена комісія матерів при ініціятивному комітеті, яка буде безпосередньо співпрацювати з комітетом та спряти його роботі.

Тарас Родцевич і Тарас Малець, у рекомендаціях призивникам, між іншим, радять ігнорувати поштові повістки до військ, а на особисто видані написати: „відмовляюсь". Про повістки чи евентуальний виклик до прокурора, просять негайно повідомити комітет. Т. Родцевич і Т. Малець також зазначують що „За свою відмову призивник і військовозобов'язаний несе особисту відповідальність. Комітети за створення УЗС буде докладати всіх зусиль для захисту „відмовників", але гарантувати не може. Гарантом безпеки кожного може бути тільки наша масовість, єдність і твердість в проведенні цієї акції. Це наш на-

(Закінчення на стор. 4)

ДОПОВІДЬ ПРО МУЗЕЇ

Гартфорд, Конн. — Тут в п'ятницю, 8-го червня, відбудеться о год. 7:30 вечора в залі української католицької церкви св. Михаїла, 125 Wethersfield Ave., доповідь Борислава Рибака, директора Музею Народної Архітектури і Побуту у Львові. Темою доповіді є „Музеї і його роля в національному відродженні України". Після доповіді буде висвітлений фільм „Перший Великдень у Львові". Імпрезу організує Відділ УККА в Гартфорді.

У СВІТІ

ВПЕРШЕ ЯПОНСЬКИЙ УРЯД виявив свої пляни про те, що хоче спрямувати багато більшу частину японських приватних інвестицій на розвиток країн Третього світу та Східньої Европи. Вже від половини 1980-их років Японія була найбільшим експортером до згаданих країн, але все таки зазнавала багато критики від ЗСА та інших країн за те, що має багатство країни світового маштабу, але бракує їй візії майбутнього. Японці у відповідь всім критикам тепер почали розробляти широкі програми, які вказують, що Японія хоче поширити свої впливи. Деякі аспекти її плянів вже проявляються у звіті, що його випустило Японське Міністерство фінансів.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, ЩО громадяни Гонг-Конгу бояться консеквенцій після того, як Китай у 1997 році прилучить цю британську колонію до своєї країни, понад 100,000 демонстрували у жалобному поході вулицями цього міста у пам'ять тих, що тому рік загинули в Пекіні, домагаючись більшої свободи. Навіть організатори цього демонстраційного походу не сподівалися такої кількости народу, одначе, як заявив один із них, адвокат Мартин Лі, це вказує, що застрашування Комуністичного Китаю впродовж останнього року не були аж такими впливовими. М. Лі сказав, що застрашування не увінчалися успіхом „і це Китай собі мусить усвідомити та пробувати нас переконати, а не застрашувати".

ІГНОРУЮЧИ ВСЕСИЛЬНУ владу поліції, сотні студентів взяли участь у жалобному марші, що відбувся в досвітніх годинах на вулицях Пекінського університетського містечка, в пам'ять тих, які загинули точно рік тому, 4-го червня 1989 року на площі Тіянанмен. Це була перша політична демонстрація в Китаї від часу минулорічної трагедії, а тим самим і великим збентеженням для китайського уряду. Пекінський університет є найбільш престижевим і туди ходять діти багатьох членів уряду. Офіційні засоби масової інформації твердили, що студенти цього університету всеціло підтримують Комуністичну партію та жалують, що брали участь в минулорічних демонстраціях.

В АМЕРИЦІ

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ЙОРК Маріо Квомо висунув офіційно свою кандидатуру на третю каденцію, але він не впевнений, чи буде займати цей пост повні чотири роки. Отже, чутки про можливість кандидування М. Квомо на пост президента підтверджуються. В офіційному листі в якому 57-літній губернатор повідомив про свої наміри кандидувати, він підкреслив „виразний прогрес" досягнений за сім років його урядування та „досить багато роботи лежить попереду". Проголошення М. Квомо було опубліковане один день перед демократичною конвенцією стейту Ню Йорк в неділю, 3-го червня. Проголошення стало пробою репутації губернатора після фіскальних проблем цього року. Сам М. Квомо сказав, що він подав свою кандидатуру так пізно тому, що він чекав на вирішення бюджетових проблем, яке тривало до половини травня. Як уже повідомлялось, Республіканська партія висунула свого кандидата-економіста П. Ренфрі. Якщо М. Квомо кандидуватиме на пост президента у 1992 році, республіканці вже тепер приготували стратегію боротьби проти нього, прирівнюючи його фіскальні проблеми до проблем М. Дукакіса.

СИЛЬНІ ДОЩОВІ БУРІ та руйнівні торнадо спричинили смерть 13 та поранення 150 осіб у стейтах Індіяна, Висконсин, Мишиген, Міннесота, Огайо, Кентакі. Надзвичайний стан проголошено в Індіяні, де торнада спричинили великі матеріяльні шкоди, руйнуючи будівлі, електропроводи. Губернатор Еван Бей сказав, що ці торнада були найбільш нищівні за останні 16 років.

В НЕДІЛЮ, 3-ГО ЧЕРВНЯ, помер винахідник мікроелементу комп'ютера, який зробив революційне відкриття у електроніці та започаткував нову еру в техніці, Роберт Нойс. Не зважаючи на те, що його ім'я ніколи не було відоме широкій публіці, його праця дала можливість створення персональних комп'ютерів, кишенькових калькуляторів, програмувальних кавоварів, мікрохвильових печей та комп'ютеризованого планування летів комерсійних та військових літаків. Науково-дослідна праця Р. Нойса відкрила двері технологічному прогресові та комерціалізації електроніки. Р. Нойс помер від серцевої атаки на 62-му році життя.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address $1.00 Make check or money order payable to: Svoboda
Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Здоровий інстинкт народу

Кажуть, що народ ніколи не помиляється. Історично це невірно, — є чимало доказів на грубі помилки народу. З новітньої світової історії найбільш відомий і найбільш яскравий приклад, коли у німецьких парляментарних виборах у 1933 році виборах абсолютно чистих, велика більшість голосів впала на Націонал-соціялістичну партію. Логічно, тодішній президент Німеччини Гінденбурґ призначив лідера цієї партії, Адольфа Гітлера, на канцлера з дорученням скласти новий уряд. 12 роки панування цього сатрапа були — поруч із пануванням Сталіна — найбільш кривавою картою у новітній історії світу. І в історії Америки бувало, що у президентських виборах народ вибрав не найкращого кандидата. З-посеред 41 дотеперішніх президентів не всі були на міру справжніх державних мужів. Проте одночасно виявлялося, що й інстинкт американських виборців був правильний, бо голосують тут не на партію, а на людину. Тому фактом є, що хоч Демократична партія має куди більше зареєстрованих членів, як Республіканська, то Двайт Айзенгавер, Ричард Ніксон, Джералд Форд, Роналд Реґен і Джордж Буш — республіканці. Останні президентські вибори осінню 1988 року були погані, атакуванням осіб і демагогією. Але уявім собі, щоб у сучасній нашій ері з революцією проти комунізму, а проблемою з'єднання Німеччини, проблемою нової Европи, з недавніми диктаторськими режимами у Панамі й Нікараґуа, з апартеїдом у Південній Африці й заливом світових ринків японськими виробами, щоб у цій страшенне трудній і замотаній ситуації президентом Америки був Майкел Дукакіс!

У минулу суботу записався у всесвітній історії новий світлий приклад здорового інстинкту народу. У латино-американській Колюмбії вибирали нового президента. Країна покрилася поганою славою, як центр продукції кокаїни, при чому постали там цілі картелі гуртових експортерів цього отруйливого наркотику. Їхні голови, великі багатії, мають свої приватні армії, тероризують нарід і сіють анархію. Згинули з рук оцих терористів редактори газет, судді й прокуратори та члени уряду. Президент Колюмбії Вірґіліо Барко Варґас, який чотири роки тому перейняв урядування, виповів війну картелям наркотиків, які почали ставати державою в державі. Йому активно сприяє Америка, яка вислала туди військових інструкторів для вишколу армії. В минулу суботу відбулися там вибори нового президента. Власники картелів старалися всіма можливими способами відстрашити людей від голосування. Це їм не вдалося. Військо і поліція берегли виборчі домівки. Служба безпеки була така сувора, що ревідувала голосуючих, чи не мають зброї і ручних ґранат. Терористи вбили були трьох кандидатів, які аґітували за ведення війни проти картелів. Не зважаючи на той терор люди масово пішли до голосування. На 30 мільйонів населення — близько вісім мільйонів мали право голосування. Рахують, що понад 80 відсотків управнених голосували. Найбільше голосів отримав Цезаріо Ґавірія Трухільйо, який за тамашньою конституцією став президентом. Він кандидував під гаслом якнайрішучішої боротьби проти експортерів наркотиків. Кандидувати у таких умовинах треба геройства, бо кандидат стає автоматично прицілом для терористів. І голосувати небезпечно. Але страх, викликаний терором, має теж свої межі. Реакцією на такий безглуздий терор є не тільки страх, але й бажання пімсти. У минулому році був на це яскравий приклад у Румунії, коли новітнього Нерона — Ніколяе Чаушеску — схопили під час утечі, судили воєнним судом і розстріляли, його і його дружину.

Так Господь створив людину, що вона прагне волі. Сама природа людини бунтується проти поневолювача. Ми є свідками могутнього здвигу народів, що скинули з себе ярмо комуністичної неволі — або ще змагаються проти цієї невольницької системи. Ми є свідками, як цей процес проходить зикзаками у Совєтському Союзі. Найбільша у світі держава — за своєю територією, що рівна цілій Европі, і за понадбільйоновим населенням, суходільний Китай все ще знаходиться під владою ортодоксійних марксистів. В останньому числі „Рідерс Дайджесту" був опис жахливої китайської в'язничної системи — китайські „ҐУЛаґи". Диктатура групи китайських фанатичних марксистів напевне заламається — ми, може цього не доживемо, але в історії обов'язує окремий календар. У Колюмбії перемогла демократія, тамошній народ збунтувався проти терористів. Добрий знак, добра подія.

Марія Храплива

ФЕМІНІЗМ ПО-АМЕРИКАНСЬКИ

На закінчення академічних студій у жіночому коледжі Веллі, в стейті Массачусетс президія коледжу запросила Барбару Буш, дружину президента, на промовця під час церемонії надавання дипломів. Сталася безпрецедентна подія, бо 150 ґрадуанток підписало петицію, щоб скасувати це запрошення, мовляв Б. Буш не сповняє їхніх вимог, щоб промовляти до них на їхній ґрадуації, бо вона є лиш мати і це, що вона є перша леді, не є її особиста заслуга. Вона навіть покинула була студії, щоб вийти заміж. Тому вона не може бути для них зразком до наслідування, бо перед ними є чейже кар'єра і праця за фахом. Навіть не всі вони схочуть колись зв'язуватися подружжям і дітьми. Традиційна дотепер роля жінки їм не імпонує і ніяк не виповняє їх аспірацій.

Цей поспішний та необдуманий інцидент говорить багато про цих кандидаток, які мають прийти на зміну старшому поколінню й кидає тінь на їх розцінювання вартостей і моральні настанови. Певне, що суспільні відносини у цьому зматеріялізованому світі змінилися під впливом ліберальних кличів, технологічної та соціяльної революції, прискореного темпа життя, а з тим і жалюгідним занепадом моралі й етики. У тому всьому, немов загубилася родина й наймолодше покоління — підстава нового суспільства, яке тепер настає. „Визволені" жінки стали агресивними кар'єристками і частиною ґенерації „япіс", яка не хоче знати про давні вартості, ідеалізм і традиції. Відповідальність за теперішні суспільні лиха скидають на державний апарат. Їх манить міраж особистих осягів.

Тому треба, щоб ці амбітні ґрадуантки послухали, що перша лейді може їм сказати про те, чого вчить лише життєвий досвід і пригадати їм, яка це відповідальна і вдячна роля дружини й матері берегти родинне огнище. Вона ж виховала п'ятеро дітей та працює довгі роки навчаючи неписьменних. Ґрадуантки, мабуть, будуть здивовані, довідавшися від неї про речі, які їм навіть не снилися в їхніх молодих, загонистих головах. І таки будуть її слухати, бо президія коледжу Велслі не прийняла їх домагання. А Барбара Буш запросила Раїсу Ґорбачов, яка тоді була в Америці, щоб разом з нею вшанувати цей коледж своєю присутністю.

Основна роля жінки є таки вирощувати молоде покоління. Тепер, на жаль, перевелася „інституція", бабунь, які колись жили разом зі своїми дітьми і перебирали ролю опікунок родини, коли була на це потреба.

Жінкам треба здобувати освіту, працювати фахово й добиватися повної рівноправности. Право на однакову винагороду для обох статтей за таку саму працю все ще є їх головною девізою. Під теперішню пору в Америці працює дві треті з усіх матерів. Одні з них мусять заробляти на життя, бо є розведені, або незамужні, а інші хочуть доповнити невистачальний заробіток чоловіків, а деякі, головно ті з вищою освітою, хочуть працювати за здобутим фахом. Коли подумати, що в Америці лиш 1920 року Конгрес ухвалив поправку до Конституції, що дала право жінкам голосувати, то змагання жінок за свої права таки увінчалися успіхами. Тепер жінки займають пости у всіх галузях суспільного життя, є директорами відділів в урядах і підприємствах і мають вплив на рішення державного апарату.

Намагання жінок увійти у всі різнорідні варстати праць насторожують, однак, чоловіків. Вони ревнують, посуджують працедавців у сторонництві, бояться втратити свої місця праці в користь жінок. Головно, коли йдеться про заняття, які дотепер уважалися виключно для чоловік, як от пожежництво, праці при будовах, направах машин, доріг, електричних ліній та військової кар'єри й інші. Того роду заняття створюють різні комплікації, потреби окремих приміщень, лазничок, умивалень для жінок. Жінки пожежників протестують проти такої „обстановки", коли на станціях мешкають інші жінки. При будовах жінки не справляються з підношенням тяжких об'єктів і тоді оглядаються на чоловіків і їхню допомогу, а їм не спішно. В американському війську є понад десять відсотків жінок. З них десять відсотків мусить відійти через вагітність і так кінчиться їх військова кар'єра принайменше на якийсь час. Жінки не вдоволилися лиш урядовою працею у військовій адміністрації, комунікації, розподільні тощо, а добилися навіть до вишколу в бойових частинах. Деякі з них надаються й до того, але трапилося під час панамської короткої війни, що одна з них емоційно не витримала й відмовилася виконати наказ і з тим певно скінчилася її служба при війську.

У військовій академії Вест Пойнт надано 21-літній кадетці рангу першого капітана і з тим йде роля провадити корпусом кадетів. Цей пост вона отримала не через вибір кадетами, а за вислід її письмового іспиту. Військова дисципліна безоглядного послуху витримала пробу, хоч чоловічі амбіції кадетів були безжалісно надщерблені. O tempora, o mores! Знову же ділянки, які здавалося б, належать жінкам, перебрали чоловіки. Американське жіноцтво повинується диктатам чоловіків щодо моди й апробує їх часті чудернацькі креації. Головними кухарями великих ресторанах є також май же виключно чоловіки.

Намагання жінок до себевияву й рівноправности є потрібні і похвальні. Жінки, однак, повинні руководиться розсудливістю й не викликувати кризи в родині. Родинні справи, а зокрема діти, мають переважати важливістю й матері повинні відкласти свої особисті пляни до часу, коли діти підуть до школи. І в цьому є їхня дилема й мірило відповідальности.

Бронислава Скорупська

„ДОПОМОЖІТЬ МЕНІ ВМЕРТИ, А Я ДОПОМОЖУ ВАМ ЖИТИ"

У цьому воланні криється трагедія людини, яку опускають фізичні сили, людини, яка, майже, в розпачі, намагається гідно закінчити свій життєвий шлях.

Ці слова я почула з другого кінця телефону. З особою, яка говорила, я познайомилася років 30 тому і після того разів два-три принагідно зустрівшися, перекинулася кількома словами. Це інтеліґентна, розумна людина — назвемо його Миколою.

Нащадок куркуля. Категорія селянина-куркуля у Совєтському Союзі, як відомо, була найбільше переслідувана, як кляса. Пропаґандиста куркуля змальовували, як найбільше небезпечний клясичний елемент і як клясу, українського куркуля ліквідували. Виривали з корінням: їхнє майно держава забирала, а самих „куркулів" арештовували і розстрілювали, або висилали в Сибір на каторгу. Дітей часто висилали разом з батьками, а якщо малеча залишалася, то їх виховували родичі або дитячі будинки. Навіть найздібнішим дітям дорога до вищих шкіл не стелилася.

Переважно, це були здібні діти, працьовиті — ця риса, мабуть, передалася їм генами їхніх батьків. Багато з них не скапітулювали — часто на фальшивих документах вони, голодні й холодні, здобували вищу освіту. Микола був одним із таких переслідуваних дітей.

Закінчивши університет, він став викладачем в інституті. Був сумлінний, працював важко і своїм заробітком ділився з братами, для яких доля була менше ласкавою. Еміґрувавши, він не мав часу думати про своє особисте життя, про одруження. Як найстарший, почувався до обов'язку перед молодшими в родині. Всю енерґію, увагу й гроші віддавав їм, щоб допомогти дати їхнім дітям освіту. Понад усе вірив, що освіта ушляхетнить їх, більше зблизить родину і для всіх життя стане кращим, щасливішим.

Сподівання Миколи не справдились: хоч племінники отримали вищу освіту й добре виховання вдома, родина розійшлася різними шляхами. Не зоглядівся, як підкралася старість із своїм „багатством". Американці жартують, що старі люди є багаті, бо в їхньому волоссі повно срібла, у зубах — повно золота, в нирках — каміння, у ногах — льоду. Микола змушений був шукати притулку, готовий віддати доробок свого життя (в нього призбиралося трохи грошей) для совісного опікуна, якого нелегко знайти. Таких Микол із різних верств нашого суспільства є багато.

Дивно, як ми могли допустити до такого стану? Ми не подбали своєчасно про старших, а вже самі старіємося і будемо, як і вони, без притулку. Заповнимо чужі, часто ворожі до нас старечі будинки, і вони заберуть всі наші заощадження, а ми будемо самотньо між чужинцями доживати віку. Скільки вже наших людей у самотності відійшли з цього світу і скільки мільйонів наших долярів попливли у чужі руки?!

У багатьох ділянках ми проявляємо ініціятиву: складаємо мільйонові фонди на науку, політику й інше, то чому ж відкладаємо з так важливою і гуманною справою, як будинки для старших осіб? Правда, в Канаді й у нас є кілька таких інституцій, але вони далеко не задовільняють наших потреб.

Не відкладаймо ж, а побудуймо притулки для наших старших сьогодні, які завтра послужать нам, щоб і ми не волали „допоможіть мені вмерти".

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Від телескопного сателіта до космічного телескопа

Протягом останніх 10,000 років цілі покоління земних астрономів обстежували ніччю зоряне небо та час від часу робили навіть анотації на глиняних табличках про небуденні небесні явища. Але ніхто з них не мав правдивого уявлення ні про сутність всесвіту, ні про механіку його небесних тіл, не зважаючи на те, що поміж давніми астрономами були такі відомі прізвища, як Аристотель та Птоломей. Всі вони вірили, що земля є пласка та становить осередок світу, навколо якого обертається наше сонце та всі небесні тіла.

Піонером модерної астрономії наука вважає М. Коперника, що сам один, при допомозі примітивного квадранта та тригонометричних взорів обрахував в часі Ренесансу, складний порух небесних тіл та поставив ув осередку нашої соняшної системи — сонце. Щоб збагнути побудову вселенної треба було чекати майже 100 років на винахід телескопа.

При його допомозі, використанні радіоастрономії та спектроскопу, американський астроном, Едвин Ґаббл відкрив перед очима людини чарівне царство всесвіту. В цьому царстві народжуються та вмирають зорі в осяйних спалахах, при чому, вони пов'язані в ґаляктиці, яких стільки в космосі, скільки стебелин трави на зеленій леваді. Ґаббл доказав, що міжґалактичні відстані слід розмірювати більйонами світлових років, а сама вселенна, у противагу доцьогочасним поглядам, не стоїть на місці, але постійно поширюється! Причому, пошир вселенної — вислід її експльозійного виникнення, яке астрономи називають популярно „Великим Зударом" (Big Bang).

До нашого часу найбільшим винаходом в астрономії вважався оптичний телескоп, розмір якого постійно більшав, щоб на початку 1930 років досягнути величину 200 цалів, у телескопі, змонтованому в астрономічній обсерваторії, на горі Мавнт Вилсон, в Південній Каліфорнії.

На жаль, після перших захоплень великим образом в цьому телескопі, виявилося, що з поширом величини телескопа, його образ стає щораз менш прецизним та чітким, у висліді деформації світлових променів, зумовленої бурхливістю молекул земної атмосфери.

У тому інсталяція телескопа, поза засягом земної атмосфери, стала задушевною мрією усіх астрономів світу. Ця мрія, несподівано, стала дійсністю 27-го листопада 1972 року вичаленням у навколоземну орбіту 4,500-фунтового сателіта, устаткованого астрономічною лябораторією, названою в честь польського середньовічного астронома — „Коперником". Ця астрономічна лябораторія, з прицілом дослідів еволюції зір та джерел космічних променів „X" була устаткована шістьома телескопами з яких найбільший, 32-цалевий, був виготовлений за проєктом Принстонського університету.

Метою цього телескопа було прослідження ультрафіолетних хвиль, які на поверхні землі поглощує звичайно, наша атмосфера, шляхом т. зв. фільтрації; при тому, час самої місії був розрахований на 15 років.

Ще перед закінченням цієї місії, НАСА почала продумувати над можливістю запущення в орбіту 120-цалевого телескопа, для якого придумано навіть назву американського астронома Едвина Ґаббла. Телескоп мав би змогу, не тільки перевірити правильність теорії виникнення космосу („Big Bang") але побачити теж деякі містерійні, космічні об'єкти, у десятикратному побільшенні, такі, як квазари, що вирощують в одній секунді більше енерґії, ніж наше сонце за час 10,000 років.

На жаль, з приводу бюджетових обмежень НАСА була приневолена зменшити цей розмір до 94 цалів, ще перед віддачею до виготовлення фірмі Перкін-Елмер, Ко.в Норвоку, Конн. Його первинного дзеркала-диску (про непомірні труднощі у його виготовленні та шліфуванні, відсилаю зацікавлених читачів до статті: „The Big Glass", „Reader's Digest", квітень 1990 р.)

24,250-фунтовий телескоп „Ґаббл" був вичалений та запущений у навколоземну орбіту (на височині 380 миль) з фльоридського космодрому ракето-літаком „Дискавер", 25-го квітня, 1990 року. Його залога складалася з п'ятьох осіб: полковника Лорена Д. Шрайвера, командора, полковника Чарлза Ф. Болдена, 1-го пілота, Бруса Мек'Кендлесса, 2-го пілота, Стівена А. Говлі та Кетрін Салливан. Всі вони були призначені до п'ятиденної місії, яка закінчилася в неділю, 29-го квітня 1990 року поворотом на землю, шляхом причалення на летунській базі Едвардс у Південній Каліфорнії.

На жаль, так, як і при вичалі ракето-літака, не обі-

(Закінчення на стор. 4)

Ярослав Падох

РОЗПОВІДЬ ПРО ВІДВІДИНИ ЛЬВОВА Й ВІДРОДЖЕННЯ ЛЬВІВСЬКОГО НТШ

II.

Прощаючись я побажав Владиці скорого в'їзду на святоюрську гору в позолоченій кареті, яку вживали давні святоюрські владики, що він прийняв із добродушною усмішкою. Владика передав благословлення для обох НТШ у Львові й на Заході.

Мандруючи по місті від вулиці Руської до Високого замку ми завважили чистоту вулиць, зате забрудження кам'яниць, як ззовні, так і внутрі. Залишився славний львівський брук, складений із рубаних крем'яних кусків скелі, так званих котячих лобів, якими йти сяк так можна, але їхати й до того старою таксівкою довший час — нелегко. З якого матеріялу збудовані львівські таксівки, які можуть витримати такий нерівний ґрунт вулиць. Пасажирі нельвів'яни ще досі відчувають в крижах (наслідки мандрівок автом) по вулицях Львова. Але таксівка, куди б не їхала коштує два-три рублі, а водії не ждуть на подарунок хоч за отримані дуже вдячні.

Мандруючи по Львові, не можна було не відвідати вулиці Чарнецького, на якій два будинки числа 24 і 26 належали ще часам Грушевського НТШ. Тепер ці будинки йому не належать але йдуть заходи за їх привернення нововідродженому власникові і є надія, що це скоро станеться. В одному з них — бібліотека, ім. Стефаника, а в ній книжки давнього НТШ. Передачу будинків НТШ обіцяв посадник Львова Богдан Котик. А до того часу міська рада віддала НТШ до вжитку частину дому число 8 на Академічній вулиці, тепер перезваній на Проспект Т. Шевченка. В часі нашого перебування у Львові, тобто в часі першої наукової конференції НТШ після відновлення діяльности, відбулося святочне прикріплення меморіяльної таблиці, на цьому домі, бо в ньому чимало років тому приміщувалася книгарня НТШ. На святочному відкритті цієї таблиці в присутності великої громади, посадник вітав НТШ і знову запевнив, що воно отримає своє давнє майно. Присутні тепло зустріли слова посадника. Після цього голова НТШ академік Романів запросив до привіту й мене, що дало мені змогу подякувати за тепле прийняття нашої делеґації зі Заходу та скласти бажання успіху НТШ у праці для повернення старих традицій НТШ з часів великого Грушевського. При цьому я не міг відмовити собі приємности, щоб не згадати, що в сусідньому домі під ч. 10 до війни приміщувалося моє мешкання та адвокатське бюро, так, що на ділі, ми з дружиною повернулися не тільки до нашого Львова, але й до нашого дому! Про публічні виступи нашої делеґації звітувала вся львівська преса, що появляється в українській та російській мовах, поміщуючи знімки учасників і цитуючи їх промови. Небаром після прибиття меморіяльної таблиці відбулася подібна урочистість прибиття таблиці на будинку при вулиці Матейка ч. 4, де буде приміщуватися канцелярія НТШ до часу відзискання власних кам'яниць.

Перший Науковий Конгрес НТШ у Львові

Було вже згадано, що останньо найзамітнішою подією у житті Львова була перша від 50-років наукова конференція НТШ, яка відбулася в днях 16-го і 17-го березня ц.р. Відбулася вона у великій залі, яка приміщує біля 650 осіб. Було подиву гідним явищем, що всі місця були зайняті й деяким учасникам приходилося стояти в коридорах. Це свідчить про популярність НТШ уже на самому початку відновлення його існування. А втім не менш подиву гідним було те, що протягом короткого часу від жовтня м.р. НТШ придбало понад 700 наукових членів. Це можна зрозуміти, коли зважити, що Львів є наскрізь науковим містом. 1,500 професійних науковців є зайнятих на повний час у високих школах та академічних установах Львова. На конференції протягом двох днів виголошено 26 доповідей.

Не менш подиву гідною була увага з якою поставилися науковці й інші громадяни Львова до нашої делеґації. За час нашого перебування у Львові не було дослівно ні однієї години між засіданнями, яку б наші господарі не заповнили цікавим змістом: відвідини, прогульки, оглядання міста і його околиць, театри. Неструджений науковий секретар проф. Олег Купчинський познайомлював нас із книжковими скарбами Львова, зокрема обводив нас по зразково упорядкованому і забезпеченому від нищівного впливу природи архіві давніх актів, приміщених у пивницях бернардинської будівлі. Не менш неструджений стриянин Олександер Криськів завів нас до оподалік положеного Стрия, де я провів свої шкільні й академічні роки та початки професійної кар'єри. Ми відвідали нашу церкву на передмісті Лани, яку декілька днів перед нами відвідали наші й львівські владики з Митрополитом з Філядельфії на чолі; міської не оглянули, бо була зачинена. Оглянули колишні громадські будинки й відвідали давніх товаришів і знайомих. Назагал Стрий не дуже змінився, але виглядає дещо занедбаним. З головного будинку при колишній львівській вулиці маяв синьо-жовтий прапор. Це давній будинок польського окружного суду, перед яким відбулося чимало драматичних розправ із вироками нерідко смертними. Наш національний прапор на цьому будинку говорить про змінливість долі одиниць і народів. Повторити за поетом „з журбою радість обнялась" таки ще не можна. Радости мало у минулому міста і його населення, і покищо небагато ще й тепер.

Дещо про вірність традиції НТШ

Львів, осідок НТШ з раннього 1873 року, зберігав крізь століття вірність гаслові: Львів — завжди вірний! Leopolis Semper Fidelis! Вікова вірність Львова своєму народові, випробована у княжих, козацьких і стрілецьких часах увіллялася також у традиції Наукового Товариства.

Ледве чи поміж громадськими установами старшого та молодшого віку знайдеться товариство більш вірне традиціям, як НТШ. Відновлюючи його після війни на нових поселенням ми пильно зберігали не лише традиції, але й поменші деталі структури й праці давнього НТШ. Цим шляхом ішло й відновлене львівське НТШ. Воно прийняло не лише давню назву Товариства, але й більшість його статутових і звичайових постанов.

На вступі до статуту подано, що його складено „з урахуванням першого статуту Товариства від 4-го липня 1874 року, змін до нього від 29-го червня 1904 року і 12-го травня 1909 року, статут НТШ у діяспорі з 9-го квітня 1949 року, а також статуту Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка від 27-го жовтня 1978 року". А в 2-ій точці цього нового статуту подано, що „Товариство є спадкоємцем традицій Наукового Товариства імені Шевченка, яке діяло у Львові з 1873 до 1940 року".

Зі ще більшим признанням а то й сантиментом треба зазначити, що ще в заранні відродження (цей термін уживаю за терміном вживаним основниками НТШ у Львові) львівського НТШ його організатори зберегли традицію давности Товариства далеко посуненою льояльністю. У серпні 1989 року прибув до моєї вакаційної оселі спеціяльний посланець організаторів Товариства із формальним запитом чи НТШ, яке я очолюю, погоджується на відродження НТШ у Львові. Беручи до уваги те, що НТШ оригінально утворилося у Львові й перших 67 років там перебувало, львівські організатори не мусіли нас питати про згоду. Але їх поступок спертий на факті, що НТШ зараз по війні відновлено й то леґально (в присутності щонайменше 62 відсотків дійсних членів) був доказом вірности традиційній засаді льояльности й правости. Підкреслюю це для признання тим, кому воно належить й для ствердження нового прецеденсу, який слід зберегти в майбутньому в усяких ситуаціях, які годі передбачити.

Продовження буде.

Кооперативний ентузіязм і довір'я членів — сила установи

У неділю, 1-го квітня ц. р., відбулись 39-ті загальні збори Української Федеральної Кооперативної Каси „Самопоміч" у Чикаго. На збори прибуло 250 членів — це ще можлива кількість, зваживши факт, що рівночасно відбулося кілька інших великих імпрез. За президіяльним столом зайняли місце члени дирекції — провід установи щоб скласти звіт про стан фінансів, про спосіб господарювання за звітний час та представити бюджет і пляни дальшої праці, розбудови.

Точно о год. 2-ій по полудні президент Роман Мицик відкрив збори — привітав усіх присутніх членів, гостей, працівників. Одне речення з короткого вступного слова влучно віддало суть і потребу посилення кооперативної праці: „Вагу економічної сили ми сьогодні, більш як колинебудь, відчуваємо, коли заходить потреба негайної помочі зрушеній Україні... Події в Україні нас зворушують, але і зобов'язують"... Він подякував усім за співпрацю, за добру віддану працю працівників, за творчі ініціятиви керівникам відділів. З вдоволенням подав суму 229,065 дол. виплачених у формі дотацій на релігійні, молодечі та національно-громадські потреби, яка наглядно підтверджувала, що функцією установи є служіння громаді.

Згідно з пляном, секретар Віктор Войтихів відчитав протокол з попередніх зборів, який був прийнятий без застережень.

В точці „привіти" традиційно першим складав привіт президент банку „Певність" адв. Юліян Куляс — в його слові сильне відчуття ваги теперішніх процесів в Україні. Бажаючи дальших успіхів згадав про гарні особисті відносини з керівниками кооперативної установи Романом Мициком, Омеляном Плешкевичем, Богданом Ватралем та іншими, і хоч обі установи конкуренційні, фактично панує взаємна повага і партнерство, особливо в громадських справах. Складали привіти голови обох громадських централь: д-р Мирослав Харкевич від УККА, від УКРади Олексій Коновал. Несподіванкою були відвідини і коротке слово Президента УНР Миколи Плавюка, який відвідував в цих днях Чикаго. В наступних привітах — від представників парафій, товариств, організацій, було багато побажань, широкої вдячности та признань за постійні пожертви та підтримку. І зовсім природно звучали заклики: ми всі повинні горнутися до наших фінансових установ, бо вони відкриті на наші потреби. Всі ті подяки і признання становили ще й дуже приємний словний підклад до суми 229,065 дол. Від Централі Українських Кооператив Америки вітав збори голова екзекутиви Дмитро Григорчук, підкреслюючи потребу сильного кооперативного руху саме тепер в час потреб України.

Звітування було улегшене і скорочене тим, що деталі звідомлення були подані, в „Кооперативному голосі", який члени одержали перед зборами. Екзекутивний директор Богдан Ватраль розпочав своє звітування патріотичним вступом, після якого зупинився на найбільш істотних точках: активи зросли до 110 міль., капітал (резерви) збільшились до суми 10 міль., що становить міцну базу для стабільного розвитку, прибутки зросли до 1,202.265 і звідчують здоровий, правильний ріст установи. З правдивим вдоволенням він згадав ще раз суму 229 тис., виплачену в формі дотацій. Поінформував збори, що переведені контролі ревізійною фірмою Доміно Ґрайтіс та федеральними ревізорами НСЮА ствердили і прийняли правильність звітів каси на біжучий рік. Не без гордощів заявив, що наша кооперативна фінансова інституція займає передове місце в кооперативному фінансовому світі, вповні підтримує працю Централі Українських Кооператив Америки та Світову Кооперативну Раду, очолювану Омеляном Плешкевичем.

Потім коротко, речево подали звіти: Іван Печенюк, голова Кредитового комітету, Любомир Климкович — голова контрольної комісії, підкресливши, що ревізори дали найвищу оцінку і признання. Павло Олексюк у своєму звіті поінформував про розбудову філій, як головне джерело нових членів, що після розбудови філії Йосифа на черзі — модернізація філії в Палатайн та інших. Попрошений до слова голова Світової Кооперативної Ради і консультант Кооперативної каси О. Плешкевич подав дуже цікаву статистичну аналізу та проєкт розвою кооперації в будучому. Він заявив: „Наша праця у вдосконалюванні услуг не може зупинитися, вся наша надія на молоді кадри, які приходять на зміну".

Цікавими були питання членів зі залі. Важливіші з них: „що означає написане у звіті — професійні услуги; побажання подати більше детальних даних, схвальні про аналізу, подану в „Кооперативному голосі", опрацьовану О. Плешкевичем. Питання торкалися ще новоствореної Сервіс Корпорації, про Віза-карти, про модернізацію філій. Після уділення абсолюторії на внесок Л. Климковича, без застережень пройшли дві справи: вибір чотирьох членів Ради і прийняття бюджету на біжучий рік.

В міжчасі були ще дві приємні несподіванки: многолітством присутні вшанували інж. Степана Куропася, одного з членів-засновників, відомого активного громадянина-українця, і висвітлено короткий фрагмент фільму про американську кооперацію взагалі, в якому багато уваги приділено і нашій чикагській кооперативній фінансовій установі. Цей фільм побачив екзекутивний директор Б. Ватраль, будучи на конференції американського кооперативного центру у Вашінгтоні.

Закінчились збори, і в кінцевій рефлексії варто повернути до „кооперативного ентузіязму" з заголовку. Маючи на увазі „завтрашнє кооперації" і біжучі процеси в Україні, насувається важливий висновок: саме тепер конечний глибокий справжній кооперативний ентузіязм і широке ангажування в кооперації українців, щоб ефективно допомагати Україні.

Ірина Камінська

Матура в „Рідній Школі" у Філядельфії

Цьогорічна матура в „Рідній Школі" у Філядельфії — це остання матура в цій школі з уваги на те, що дві школи українознавства в цьому місті — „Наша Українська Школа" і „Рідна Школа", з'єднавшись, почнуть уже від вересня ц. р. діяти як одна школа п. н. „Наша Українська Рідна Школа". В такий спосіб ця школа перестала бути під покровом Товариства опіки над дітьми та молоддю „Рідна Школа".

Відносно цієї доволі дивовижної назви з'єднаної школи українознавства.

Ми радіємо, що на рідних землях відроджуються і відновлюють свою діяльність давні наші інституції й товариства з традиційними назвами. На жаль, тут, у Вільному Світі, на превелике здивування, при з'єднанні українознавчих шкіл раптом до традиційної, історичної назви, що в Україні була сіллю в оці окупаційній владі, постало застереження зі сторони невеликої групи „з'єднувальних" батьків до тієї міри, що до дорогої назви дочеплено ще „наша українська ", наче б „Рідна Школа" не була українською. Це щось незрозумілого, а ще більше нелогічного. На превеликий жаль, у нас часто трапляється, що нелогічне стає логічним.

Чи взагалі треба було переіменовувати з'єднану школу — інша справа, та все ж у більшості батьків видно верх узяв сам факт з'єднання, а не назва школи і тільки тому не брали справи назви на вістря ножа. У громадських справах інколи треба поступитися, що й зробили батьки учнів „Рідної Школи", хоч у четверо більшої за НУШ, і за це їм шана.

Найважливіше, що ці дві школи українознавства в ім'я загального добра врешті-решт з'єдналися. Правду сказавши, що з двох уже від кількох років були намагання з'єднатися у такій мірі, що навіть син директора „Нашої Української Школи" здавав матуру в „Рідній Школі".

Щастя, що існують у діяспорі школи українознавства нашого в ній поселення. Чи не радість, коли наші діти в українознавчій школі навчаються по-українськи не лише читати й писати, але ще поруч цього впродовж дванадцяти років знатимуть хоч і в загальних обрисах українську літературу, історію, географію й культуру України. Гірше, коли батьки-українці не посилають своїх дітей до школи українознавства. Останнім засом нерідко трапляється, що українська дитина (вже доросла), побувавши в Україні, відвідавши Львів, Тернопіль, не розуміє української мови, так що в пригоді мусів стати перекладач. Таким дітям може таке траплятися зчаста, бо відвідини України проходять тепер частіше.

„Рідна Школа" у Філядельфії проіснувала більше сорока літ (перед тим ця школа в самих початках цієї назви ще не мала). Впродовж багатьох років учительський склад, очевидно, мінявся, поруч учителів вселюдних шкіл у „Рідній Школі" були професори університету й середніх шкіл. Нині в учительському складі є досвідчені педагоги, а також молоді віком з педагогічним хистом колишні випускники „Рідної Школи". Говорячи про випускників, приємно згадати колишнього випускника „Рідної Школи" д-ра Ореста Субтельного, автора „Історії України" англійською мовою, викладача української літератури в Йорк університеті в Торонто. Цим шляхом пішли ще два колишні випускники „Рідної Школи" — д-р Роман Коропецький, викладач української літератури в Колюмбійському університеті в Ню Йорку, раніше в Гарвардському університеті, та д-р Максим Тарнавський, викладач української літератури Торонтонського університету. Згадаємо ще одного випускника, відомого серед пластунства „Гока", Миколу Кравцева, генерала американської армії.

Цьогорічними матуральними іспитами „Рідна Школа" закінчує останню сторінку книги своєї славетної діяльности.

Ось прізвища абітурієнтів „Рідної Школи" 1989-1990 навчального року у Філядельфії: Олександра Головчак, Віра Камінська, Каріна Качурак, Любомир Конрат, Тамара Кузик, Наталія Лисий, Доріян Мазуркевич, Марко Повзанюк, Йосиф Пришляк, Микола Санторе, Тамара Циган, Таня Шаповаленко.

У новому шкільному році учні з'єднаної школи будуть разом учитися, разом виступати на сцені в різних шкільних імпрезах.

Кожне з'єднання має багато позитивних рис, тому віримо, що з'єднана школа українознавства, одна з найбільших на північно-американському континенті, тобто ЗСА і Канади, принесе багато користи не лише для філядельфійської громади, але й цілої української спільноти.

Я. К.

ПРО ПЕРЕБУДОВУ Й ВІДБУДОВУ В УКРАЇНІ

Торонто (Онт.). — Тут відбувся 26-го травня 1990 року 11-ий Всеканадський З'їзд Прихильників ДЦУНР під головуванням Арсена Степанюка й В. Чміленка. Крім поточних адміністраційних справ у програму з'їзду ввійшла доповідь про сучасний стан в Україні й українську діяспору проф. Яр. Рудницького, голови Світового Об'єднання Прихильників ДЦУНР з Монтреалю. Нав'язуючи до сучасних процесів „гласности й перебудови" в Україні й усьому СССР, доповідач підкреслював успіхи українських патріотів, що під гаслом „перебудови" борються за „відбудову" самостійної України в виді Української Народної Республіки й згадав деякі партії, що поставили собі за ціль відновлення УНР з-перед часу її окупації большевицько-московськими наїзниками в 1920 році. Тут доповідач згадав теж про важливий з цього погляду документ проф. Ол. Шульгина з 1-го грудня 1920 року, яким цей член екзильного Уряду УНР протестував перед тодішньою Лігою Націй у Женеві проти згаданої агресії. І коли сьогодні Литва й інші балтійські держави в своїй акції за відновлення самостійних держав з-перед 1940 року, то український політичний світ, а зокрема екзильний Уряд УНР, має в руках важливий історичний документ про окупацію України червоною Москвою з часів перших кроків на міжнародному форумі.

У дальшому доповідач наголошував потребу акцій перед чужинецьким світом в обличчі щораз то нових подій, таких, наприклад, як візити М. Ґорбачова в Оттаві й Вашінґтоні, Копенгаґенська конференція в рамках Гельсінкського процесу, екологічні наради в Торонто 8-го — 10-го червня 1990 року й інші. На внутрішньому фронті треба консолідації політичних сил діяспори й акції на оборону міжнародного статуту екзильних урядів, у тому й Уряду УНР.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Переслано...

(Закінчення зі стор. 1)

фурту, а звідти до Києва перевезуть їх літаком Аерофлоту, про що подбав міністер освіти Фоменко.

Подорожне бюро СКОП заплатило за квиток для проф. Р. Воронки і полагодило усі проблеми, зв'язані з перевезенням комп'ютерів.

Велику допомогу у підготові цієї акції надали, як інформує проф. Р. Воронка, амбасадор УССР до ООН Геннадій Удовенко та його дорадник Сергій Кулик.

Є велика надія, що ці системи піднесуть престиж українських шкіл, зокрема у сильно зрусифікованих районах. Системи будуть передані виключно україномовним школам.

АВТОБУС НА КОНЦЕРТ „ДУДАРИКА"

Нюарк, Н. Дж. — Тут, в понеділок, 18-го червня, українська католицька церква св. Івана Хрестителя організувала транспортацію автобусом на концерт хлоп'ячого хору, який відбудеться у Карнеґі Голл в Ню Йорку. Автобус від'їде від церкви о год. 4:30 по полудні. Початок концерту о год. 7:30 вечора. Ціна переїзду 8 дол. від особи. За інформаціями слід звертатися на число телефону (201) 762-2827. Чеки на ім'я церкви св. Івана Хрестителя з вказаним ім'ям та адресою слід пересилати на адресу: Andrew Keybida, 19 Rutgers St., Maplewood, N.J. 07040

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашої Найдорожчої ДОНЬКИ, ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБЦІ, СЕСТРИ, ТЕТИ І КУЗИНКИ

бл. п.

ЛІДІЇ КОТЛЯРЧУК

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ і ПАНАХИДИ

в п'ятницю, 8-го червня 1990 року

у наступних церквах:

Вашінґтон, Д. К. — в Соборі (National Shrine), **год. 5-та по пол.;**
Вашінґтон, Д. К. — в церкві св. Родини, о год. 8-ій ранку;
Рівергед, Н. Й. — в церкві св. Івана Хрестителя;
Ню Йорк, Н. Й. — в церкві св. Юра, в неділю, 10-го червня, о год. 10-ій ранку.

Просимо про молитви за спокій душі Покійної:

мати — СОФІЯ МАЦЕЛЮХ
муж — ОМЕЛЯН
сини —
ІГОР
ЕВГЕН з дружиною МАРІЙКОЮ і дітьми ДАРІЄЮ і ЕВГЕНОМ мол.
сестри —
ЯРОСЛАВА СУЛЖИНСЬКА з мужем ДАНИЛОМ і сином ВОЛОДИМИРОМ з дружиною ХРИСТИНОЮ і сином ВІКТОРОМ
ОЛЯ ЖУК з мужем ІВАНОМ і синами БОГДАНОМ і ОРЕСТОМ з дружиною ДЖУДІ
ІРЕНА КОМАРНИЦЬКА з мужем МИХАЙЛОМ і доньками ХРИСТИНОЮ і ЛІДІЄЮ з мужем ВАСИЛЕМ
тети —
НАДЯ ЮРЧИНСЬКА з Родиною
ЯНІНА ЮРЧИНСЬКА
кузен — ВОЛОДИМИР МАЦЕЛЮК

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 6-го лютого 1990 року відійшла від нас у Вічність

наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, ДОНЬКА І СЕСТРА

бл. п.

ТАТЯНА (з ЧАПЕЛЬСЬКИХ) ХАРХАЛІС

Родина Покійної щиро дякує о. Юрію Маркевичеві за уділення Єлеопомазання Покійній, похоронні відправи і розраду у так тяжкий для нас час.

Дякуємо о. Тарасові Лончині, пароховi церкви Пресвятої Трійці у Вашінґтоні, за похоронні відправи і прощальні слова для Покійної.

Рівнож дякуємо д-рові Вікторові Грегоровичеві за допомогу і поради у перших годинах недуги.

Щиро дякуємо пароховi о. Юрію Маркевичеві, д-рові Богданові Футеєві, Олегові Булавці і його доні за теплі слова прощання на цвинтарі.

Сердечно дякуємо Оксані Фаріон, Квітці Пащин, Стефі Чаплинській, Марійці Поліщук, Бекі Мекендрус, Юрієві Попелеві, Андрієві Чорнодольському, Доналдові Чіярелло, Теодорові Царикові, Василеві Татчинові, Андрієві Чорному і Володимирові Сушкові за теплі спогади про Покійну і слова прощання під час Тризни.

Наша щира подяка Надії Возьній, Галині Попіні і Йосифові Шакалові за дбайливе приготовлення Тризни і усім добрим Паням, що помагали в її проведенні.

З глибини наших сердець дякуємо всім численним Приятелям, багато з яких прибули з далеких сторін, що прийшли попрощати нашу Покійну Таню і були з нами в часі нашого горя.

Дякуємо всім добрим людям за молитви, Заупокійні Служби Божі, за квіти і за листові і телефонічні вислови співчуття.

Ми щиро дякуємо станичному пл. сен. Теофілеві Поповичеві за влаштування Панахиди і пропам'ятних сходин при участі Балтиморської Пластової Станиці і пл. сен. д-р Андрієві Леміщці за прощальне слово під час сходин.

Наша найщиріша подяка всім жертводавцям, які зложили пожертви в пам'ять Покійної Тані на слідуючі цілі:

ФОНД ДІТЕЙ ЧОРНОБИЛЯ

$50 — Юрій і Мирослава Граби.

ПЛАСТОВА ОСЕЛЯ „ПИСАНИЙ КАМІНЬ"

$50 — Адріян і Марта Галяревичі пл. курінь „Буриверхи".

ПРЕСОВИЙ ФОНД „ЮНАКА"

$50 — Віра і Юрій Попелі.
$25 — Ірена і Юрій Купчинські, Христина і Юрій Ференцевичі;
$20 — Леся і Андрій Бігуни, Володимира і Стефан Ганкевичі, Богдан і Володимир Гнатківські, Таня і Юрій Данилеви, Марта і Богдан Ковчі, Стефа й Ігор Королі, Ольга і Степан Кушнірі, Таня і Роман Левицькі, Марічка й Орест Слупчинські, Ліда і Євген Яросевичі.

БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД ЦЕРКВИ СВ. МИХАЇЛА

$250 — Зеноним Сушко;
$200 — Христя і Богдан Миндюки;
$100 — Стефа і Богдан Чаплинські, Мирося і д-р Богдан Футеї, Таля Гевка, Ліда й Ераст Гуцуляки, Марта і Марко Гинсони, Марта і д-р Ярослав Яримовичі, Марійка й Орест Поліщуки, Ліда Сушко, Ольга і Володимир Сушки, Ірена й Олександер Траски, Ліда і Евген Яросевичі;
$50 — Марта і Нестор Базарки, Ніля і Олег Бендюки, Леся і Андрій Бігуни, Ярослав Бігун, Ліда й Орест Білоуси, Доналд Чіярелло, Люба й Андрій Чорнодольські, Богдана й Ігор Чуми, „Фаллстаф" Школа, Оксана і Евген Фаріони, Тамара і Зенон Фаріони, Слава і д-р Олександер Фаріони, д-р Христина Стасюк і д-р Юрій Фаріон, Петро Фединський, Дарія і д-р Олександер Якубовичі, Дарія і Володимир Яримовичі, Люба і Роман Книші, Ірена і д-р Микола Когути, д-р Ірена і д-р Роман Кострубяки, Дарія і д-р Дмитро Кострубяки, Марія і Юрій Котики, Елоіса Лейман, Ніна і д-р Андрій Марки, Оксана і Василь Палійчуки, Квітка і Богдан Пащини, Марія Рейтарівська і Мирон Колодій, Квітка Семанишин, Ірена і Богдан Скульські, Софія і Роман Залуцькі, Ліда і Зенон Круцьки;
$30 — Юрій Подоляк;
$25 — Надія і д-р Любомир Бабяки, Анна і Зоріян Балюхи, Евгенія Чапельська, Іванна і Роман Хоми, Марія і Андрій Чорні, Тереса і Теодор Царики, Христина Демянчук, Ельфріда Дерій, Оксана і Микола Коропецькі, Таіса й Іван Коржі, Ірена і Валерій Кості, Дарія і д-р Андрій Кульчицькі, Марта і Річард Леґецкіс, Лідія і д-р Андрій Лемішки, Марія і Тарас Лукіянчуки, Христина і Мирослав Лисобеі, Лі Анн і Гаррі Макар, Лідія і Адам Марковські, Галина й Евген Обаранці, Френк Перрі, Христина і Богдан Прятки, Христина й Олег Рейтарівські, Дороті і Майкел Россман, Христина і Богдан Шепеляві, Уляна й Іван Сосі, Лідія і Маркіян Стасюки, Роман Стельмах, Василь Телюк, Анна Телюк, Іванна і Володимир Телюки, Володимира і Петро Войтовичі, Марта й Ігор Вислоцькі, Маруся Зозуляк;
$20 — Александра і Юрій Бараники, Марія і Василь Будьки, Людмила Хай, Оксана і Степан Чорні, Анна й Адам Ціздини, Григорій Дудок, Ольга і Степан Кушнірі, Ксеня і Юрій Кузьмичі, Софія і Антон Лукіянчуки, Слава і д-р Микола Ласійчуки, Галина і Петро Мудрі, Володимир і Володимира Пересади, Стефа і Степан Поліщуки, Степан Поперечний, Евген Шавала, Евгенія і Михайло Сідляки, Дженіфер і Орест Стецяки, Слава Стефанишин, Стефа і Василь Татчини, Надія і Осип Зінкевичі;
$5 — Ванда і Степан Басараби, Оксана Калиновська, Ольга і Василь Коржі, Марія і Теофіль Поповичі;
$10 — Михайло Бохно, Степан Хай, Евгенія Чорняк, Дарія Чорнодольська, Марія і Андрій Царики, Марія Гадзаман, Христина й Орест Ганаси, Оксана головей, Марія і Дмитро Головеі, Степан Гуменюк, Леся і Йвет Іськові, Степан Івашко, Степан Яремчук, Марія і Микола Яремки, Маруся Качанюк, Анна й Адріян Кутки, Іванна Мацюрак, Ірена Яворська, Софія Михайлишин, Анастазія і Василь Олексюки, Ольга Павловська, Анна Поліщук, Йосиф Поліщук, Анна Притула, Люба й Іван Раді, Богданна і Богдан Саламахи, Анна Самутин, Володимира Сорока, Ярослава Солган, Марія і Володимир Стельмахи, Ірена і Ярослав Сушки, Юрій Вацлавів, Ірена і Михайло Вацлавів, Палагія Зарубайко, Іван Зарубайко, Раіса Зелінська;
$5 — Ема Чикета, Евгенія Стельмах;
$500 — Родина Closeхаліс.

Разом $5725 00

Хай Господь Бог винагородить усіх стократно.

муж — ТАРАС
сини — АНДРІЙ з дружиною ТАНЕЮ
ПЕТРО
батько — БОГДАН
брат — ЮРІЙ з дружиною і дітьми

У ПЕРШУ ДУЖЕ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого Найдорожчого

МУЖА, ДІДУСЯ та ВІТЧИМА

бл. п.

ВАСИЛЯ МАҐАЛЯ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в понеділок, 11-го червня 1990 р. о год. 8 30 ранку в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку

та

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

відбудеться

в неділю, 10-го червня 1990 р. по полудні на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

Просимо Родину, Приятелів та Знайомих в цей день про молитви за спокій душі Покійного:

дружина — ДОНЯ
син — ЗЕНКО і ДЕБІ
внуки — ТІНА і УЛЯНА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 1-го червня 1990 р. на 93-му році життя по довгій недузі відійшов у Вічність

наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО І БРАТ

бл. п.

МИХАЙЛО МРОЧКО

ур. в селі Гиновичі, Бережани, Україна, учасник Визвольних Змагань в рядах Українських Січових Стрільців.

ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 4-го червня 1990 р. о год. 7 30 веч. в похороннім заведенні Kutch в Трентоні, Ню Джерзі.

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 5-го червня 1990 р. в церкві св. Йосафата. Похований на цвинтарі св. Марії, Трентон, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — МАРІЯ
син — СТЕПАН
дочка — МАРІЯ з мужем МИХАЙЛОМ ГЛУШОК і дітьми ЛІДОЮ і ЛЕВКОМ
внук — ОСТАП КОРЧМАРИК
брати — ПЕТРО і ВАСИЛЬ в Україні
та дальша Родина в Америці, Канаді, Україні і в Польщі

Від телескопного...

(Закінчення зі стор. 2)

йшлося без технічних проблем, і то після запущення в навколоземну орбіту космічного телескопа, в якому одна з його антен несподівано застрягла. Аналіза контрольного осередку космічних полетів виявила, що перешкоду в обертанні далековідстаневої, тарілкоподібної антени становить задовгий електричний кабель. Як відомо, і цю проблему пощастило розв'язати.

На думку астронавтів, 1,5 більйоновий космічний телескоп — це найкоштовніше космічне уладження в історії НАСА, з яким вона зв'язує багато надій у просуві вперед астрономічної технології, від „оптичної труби" Ґалілея, яку він спрямував на зоряне небо в 1609 році.

Вони переконані також в тому, що космічний телескоп „Габбл" може довести до відкриття першої пляенети, поза межами соняшної системи, знайти перший доказ існування чорних дір в осередку галяктик, а щонайменше причинитися до кращого зрозуміння величини, побудови та віку, а можливе, також і долі нашої вселенної.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

„А вже весна, а вже красна"

Олексій Пошиваник і Лаврентія Туркевич.

У неділю, 29-го квітня українська православна парафія св. Андрія в Блумінґдейлі, на передмісті Чикаго, відзначила День Писанки.

Після Богослуження, яке відправив о. С. Головко, перед святочним обідом, приготовлено було і великодню мистецьку програму.

Таня Козленко прочитала „Леґенду про писанку" Ю. Шкремеляка. У цій леґенді зображено Матір Божу, яка, довідавшись про розп'яття Ісуса, впустила яєчко, яке тріснуло в декоративну форму писанки. Отак, згідно леґенди, повстала писанка.

Учні парафіяльної школи українознавства, якими опікується паніматка Головко, продеклямували „Христос Воскрес" вірш К. Перелісної.

Танцювальна група СУМ з Палатайн, якою керують Дарця Куцан і Калина Васюнець, виконала дівочий танець „Іванку, Іванку" та „Козачок".

Лаврентія Туркевич, студент укр. обрядової музики з Ню Йорку, та Олексій Пошиваник з Чикаго заспівали три старовинні українські веснянки в супроводі бандур. Перед співом вони дали пояснення до кожної веснянки. „А ми просо сіяли" описує перемогу добра над злом. Символом добра є молода дівчина, яка стає і жертвою в перемозі над злом. „Подоляночка" зображає пробудження весни від зимового сну. У цих веснянках-гагілках виступають постаті української мітології, Дід Ладо і Весна-Подоляночка. Натомість у веснянці „А вже весна, а вже красна" представлено вже світський образ козака-борця, який на весні рушає в похід боротися із злом, а дівчина плаче.

На кінець святочної програми всі присутні проспівали „Христос Воскрес". Далі розпочалася збірка на „Писанку", тобто пожертви на розбудову церкви. Жертводавцям вручали гарні писанки. Люся Мазяр, заповідач програми, дякуючи виконавцям, пригадала присутнім: „Ми організуємо такі святкування, щоб продовжувати наші старі українські традиції і одночасно щоб зібрати фонди на дальшу розбудову нашої церкви. Церква ще не є викінчена, нам потрібно фондів на викінчення церкви всередині і назовні, також ми маємо сплачувати і позику".

Наполовину жартом, наполовину серйозно, Валя Козленко, координатор святкування, пізніше додала: „Якщо знаєте когось, що не жаліє грошей на добру ціль, то нехай висилає на нашу церкву, нам так потрібно. Наша церква єдина нова українська православна церква в чикаґській околиці, збудована повоєнною українською іміґрацією".

О.Т.

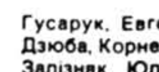
Молодь...

(Закінчення зі стор. 1)

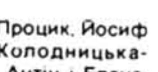
ціональний обов'язок перед Україною".

У „Зверненні до світового українства, до всіх організацій, рухів, партій та об'єднань, що відстоюють та підтримують ідею Української Самостійної Соборної Держави", молодь львівщини просить підтримку в справі бойкоту військової служби в совєтській армії, „як структури окупаційного уряду СССР, що пригнічує всі нації і народи імперії,а такою є волелюбний український народ".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ.

Січень-квітень 1990

Щиро вітаємо достойних членів **фундаторів, меценатів і добродів,** які постійно розбудовують свої Фонди при Фундації УВУ, а саме: **проф. Стефана Салика, Миколу Поповича, Осипа і Стефанію Порайко, Антона і Віру Шумейко, Миколу і Софію Білецьких, інж. Володимира і Галину Балабанів і Романа і Евдокію Кушнірчук.**

З приємністю інформуємо українську спільноту, що у звітовому часі започатковано новий **ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД (ПСФ) ім. св. п. мґр. Мирона Утриска,** заслуженого і довголітнього громадського і суспільно-політичного діяча. ПСФ створений заходами дружини Галі.

Щиро вітаємо нових **членів меценатів тисячників: Василя і Ірену Іванчишин, проф. д-р. Василя і Марію Лучків і Вікторою Новотний.**

Зокрема щиро і дружньо вітаємо **нових членів фундаторів,** а саме: **мґр. Володимира й Анну Рак, Юрія і Ядвіґу Кравець, і сотні нових і постійних членів прихильників та жертводавців.**

Проф. Салик, Стефан	4,000 (25,000 на проєкт)
Утриско, Галя	2,850 (5,000)
Із спадку проф. Гнатюка, Михайла і Марії	2,000

По 1,000 дол. зложили:

Попович, Микола **(23,005, Канада);** Порайко, Осип і Стефанія **(7,210);** Шумейко, Антін і Віра **(7,430);** Білецький, Микола і Софія **900 (3,000).**

По 500 дол. зложили:

Інж. Оґар, Василь і Оксана **(750),** Таращук, Володимира **(2,567);** Укр. Фед. Кред. коопр. СУМА в Йонкерс, Н. Й. **450 (3,900);** Кучкуда, Пелаґія **350 (2,425);** інж. Балабан, Володимир і Галина **300 (5,500).**

По 250 дол. зложили:

Іванчишин, Василь і Ірена **(1,235);** Бакалець, Марія **200 (2,835);** д-р Глинський, Борис і Уляна **125 (725);** Лучканич, Юрій **125 (600);** Смайлі, Михайло.

По 100 дол. зложили:

Байлак, Рома й Анна **(780);** д-р Веселий, Орест **(1,500);** Владика, Всеволод; Воскоб, Олександер і Галя **(1,405);** д-р Гойдиш, Володимир і Дарія **(695;** Данилюк, Роман і Марта; Долінський, Андріян і Лариса; Дудра, Дарія **(600);** Учинський, Володимир **(600;** д-р Заяць, Альберт і Ісяслава; Зборовський, Володимир і Анна; Коваль, Петро **(600);** мґр Кузик, Дарія **(985);** Кульчицький, Андрій **(700);** Кушнірчук, Роман і вдокія **(11,220),** д-р Лучків, Василь і Марія **(1,050);** Макар, Володимир **(1,385),** д-р Мізь, Юрій; Новотний, Вікторія **(1,005);** Об'єднання Жінок ОЧСУ, Фльорида; Оприско, Юрій і Оксана **(985);** Оренчук, Володимир і Ярослава **(885);** Палідвор, Марія; д-р Попель, Юрій і Наталія **(600);** д-р Правак, Теодор і Олександра; Пупко, Дмитро; мґр. Рак, Володимир і Анна **(525);** Рак, Роман **(1,450);** Старостенко, Юрій **(755);** Старостенко, Г. А. (Канада); д-р Стрільбицький, Олександер **(2,405);** д-р Темницький, Юрій і Софія **(1,100);** Тимків, Юрій; д-р Тимків, Степан і Тамара **(905);** Укр. Фед. Кред. Коопр. в Гартфорд, Конн. **(825);** Укр. Фед. Кред. Коопр. „Самопоміч" Джерзі Сіті, Н. Дж. **(1,750);** Укр. Фед. Кред. Коопр. „Самопоміч" в Пітсбурґ, Па.; д-р Фішер-Слиш, Марія **(1,330, Канада);** Хіч, Олекса **(650);** Цюпа, Володимир; Штоник, Томас; Кузьмович, Денис **80;** Митковський, Ярослав і Марія **80.**

По 75 дол. зложили:

Герцик, Степан; Шипо, Павло; д-р Яцух, Михайло й Ірена; Кульмінський, Гала **60.**

По 50 дол. зложили:

Ардиковиські, В.; Балабан, Василь і Ольга; мґр Баран, Михайло і Михайлина **(3,505);** Березовський, Ярослав; Бойко, Василь; Боар, Роберт і Стефанія; д-р Гайда, Ігор і Рома **(555);** Глусь, Омелян; Гоґан, Самуел і Лариса; Гошовський, Христина; Григорчук, Левко і Лінда; д-р Грицак, Петро і Ріа **(600);** д-р Грицеляк, Юрій; д-р Грушка, Мирослав і Ілсе; Гук, Михайло; Гусарук, Евген (Канада); д-р Дзвіник, Ярослав і Марія; Дзюба, Корнель і Емілія; д-р Дзядів, Роман і Ольга **(570);** д-р Залізняк, Юліян і Милослава; Зарицький, Петро і Анна; Заяць, Марія; Каплистий, Марія; д-р Кишакевич, Юрій і Тетяна; д-р Коропей, Володимир; Кравець, Юрій і Ядвіґа **(590);** д-р Крупа, Теодозій і Людмила; Луцький, Евген і Оксана **(750);** д-р Макаревич, Іван і Наталія; Мартінець, Іван; Марусяк, Марія **(850);** Матвіїшин, Ярослав і Марта; Никифорук, Вались і Зеня; Німилович, Василь; Новошицький Дмитро **(600);** Островський, Ірена (Канада); Пилишенко, Слава; Порохняк, Дмитро і Олександра; Притула, Василь; Прятка, Степан і Параскевія; проф. Жук, Радослав (Канада); Росцішевський, Іван і Юлія; Скоп, Олександер і Софія; Укр. Фед. Кред. Коопр. в Балтиморі, Мд. **(850);** Укр. Фед. Кред. Коопр. „Самопоміч" в Нюарку Н. Дж.; Укр. Православна Кред. Коопр. в Н. И. **(975);** Ходновські, Нестор і Марія; д-р Хойнацький, Іван і Надія; Чуйко, М.; Ющак, Іван; інж. Яременко, Антін **(800).**

По 40 дол. зложили:

Балей, Петро і Лідія; Кіцила, Антін; Пал, Оля; Серант, Василь і Анна; Ґоляш, Теодор **35;** Кисілевський, Брій **34.78.**

По 30 дол. зложили:

Д-р Дармограй, Петро **(550);** Задояний, Маріянна; д-р Паламар, Михайло і Галина **(1,320);** Серабин, Франка; Стефанишин, Марія.

По 25 дол. зложили:

Артимишин, Люба; мґр Басюк, Еміль і Лєна; Беґметюк, Василь; Безкоровайний, Осип; Беверський, Іван і Оксана; Білан, Іван і Марія; д-р Богданів Віталій і Олександра; о. Бозьо, Михайло; д-р Бурбело, Григорій і Люба; Бурдіо, Володимир; Васильків, Йосиф і Марія; Вербяний, Михайло; Візір, Віталій; Войтович, Іван; Волошин, Олександра; Вороняк, Олександер і Алісія; Гаврилюк, Степан; Галутяк, Степан і Анна; д-р Ганушевський, Тарас і Іванна; інж. Глоба, Борис; Гординський, Роман і Вася; Гошовський, Володимир і Леонтина; Гранківський, Михайло; Ґаррет, Василь і Анна; д-р Ґепета, Ярослав і Богданна; Ґіна, Григорій і Анна; Гробельський, Степан і Надія; Ґулік, Софія; Демянчук, Григорій; Децкий, Микола; Домбчевський, Роман і Люба; Душник, Марія **(560);** Журик, Ганна; Закамарок, Степан і Карля; проф. Зєлик, Ігор і Дарія; Кавка, Теофіль; Казевич, Богдан і Лідія; Карий, Володимир; Карпенко, Борис і Татіяна; Качанівський, Ярослав; Качарай, Степан і Святослава; мґр Квіт, Зиновій **(705);** д-р Кіндрат, Іван; Кіра, Петро і Катерина; Коваль, Теодор; Ковальчик, Роман і Аніся; д-р Когутяк, Володимир; Козак, Ігор і Аніся; Корпятович, Степан і Павліна; Корнаґа, Мирон і Христина; Косачук, Сергій і Ася; Костка, Михайло і Анна; д-р Кострубяк, Дмитро і Дарія; Крупський, Корнель і Наталія; Кузик, Нестор; Кузьма, Орест і Оксана; д-р Кусьма, Богдан; д-р Лебедович, Віктор; Лев, Михайло; Лесик, Марія; Лехіцький, Іван; Лехіцький, Михайло і Катерина; Луцик, Іван; Макух, Богдан; Масловський, Зенон; Масюк, Ярослав; Матійцьо, Михайло; Мачай, Олег; д-р Музичка, Ярослав і Лариса; д-р Мурський, Лев і Оксана; Незнаний, Петро і Катерина; д-р Ничай, Степан і Ірена **(1,150);** Новак, Ірена; д-р Олеарчук, Андрій і Рената; Ониськів, Емілія; Ощипко, Григорій; Пилявка, Теодор; Пиптик, Гелен; Покора, Стефан і Стефанія; д-р Прокопів, Володимир і Ольга; Процик, Йосиф (Канада); д-р Процик, Юрій і д-р Марія Колодницька-Процик; Рихтик, Осип і Анастазія; Роввінс, Антін і Елена; проф. Романишин, Роман і Неоніля; Рудик, Степан і Ольга; Савчук, Ярослав; Свердан, Теодор і Марія; Сирник, Ірена; Солонинка, Маркіян; Сорочак, Володимир; Стефанов, Станлей і Марія; Стовбуненко, Світослав; Тарасенко, Катерина; Татчин, Василь і Стефанія; о. д-р Тилявський, Іван; Терпак, Михайло і Люба; Укр. Щадничо-позичкова Спілка „Тризуб" в Нюарку, Н.Дж. **(2,675);** Урбанович, Микола і Софія; Урбановські, Омелян і Юлія; Филипчак, Ірена **(1,385);** Цибрівський, Мирослав і Олександра; Чепурківський, Марія; Чопик, Мирон і Емілія; Шабельник, Микола; Шмотопоха, Стефан і Христина; Шолюха, Марія; Яворські, Мирослав і Йосифа; Янсич, Анна; Яців Лідія **(1,530).**

По 20 дол. зложили:

Бакало, Барбара; Балабан, Осип і Урсуля; Біловус, Стефан; Вовкович, Стефанія; Ганущак, Дмитро; д-р Голян, Михайло і Оксана; Гусак, Петро і Марія; Д.Г. Ню Йорк; Дубик, Ярема і Наталія; Іллюк, Олександер і Зіна; Кахнич, Теодор; о. Кисілевський, Роман і Володимира; Макар, Іван **(900);** Мнич, Василь; Олійник Михайло; мґр Онишкевич, Ілля і Марія; Петруша, Микола; о. Селепина, Артем і Олександра; Сірий, Іван; Скробач, Василь і Ірена; д-р Трач, Роман і Надія; Чижик, Володимир і Марія; Яцик, М.

По 15 дол. зложили:

Андреюк, Андрій; Андрійович, Михайло і Любомира; Баб'як, Василь; Баб'як, Евген; Бартків, Іван; Бахурський, Іван; Береза, Лідія; Борис, Іван і Анна; Бродин, Богдан і Ольга; Бук, Андрій і Катерина; Буцяк, Марія; Варварів, Олена, Василенюк, Юрій; Вацик, Матвій і Марія; Винницький, Ярослав; Вох, Емілія; Гайда, Михайло і Евфрозина; Ганушевський, Степан і Ольга; Гевко, Любомир і Наталія; Гривняк, Дмитро і Текля; д-р Гуцуляк, Василь і Марія; Деміденко, Сергій і Христина; д-р Демідович, Юрій і Христина; Демків, Вероніка; Демків, Петро; Демченко, Юлія; Демчук, Стефанія; Еглєр, Гелен; Жеруха, Йосиф; Зіен, Василь; Іванців, Василь і Софія; Іваніцкі, Евдокія (Канада); Іваськів, Володимир; Інтерпорт Травел Сервіс Інк.; Камінський, Ярослав; Клим, Павля; інж. Кмета Ігор і д-р Надія Теребус-Кмета; Колін, Іван; Корво, Томас і Надія; Костюк, Теодор і Олександра; Кравець, Микола і Валентина; Кулик, Михайло; Курчак, Микола; Кусень, Йосиф і Софія; Лещук, Марія; Ломницький, Володимир і Дарія; Лукасевич, Ольга; Мандибур, Синоко Сервіс Стейшин; Маслій, Микола; Мінкевич, Катерина; Мороз, Ігор і Христина; Мосяк, Василь і Марія; Мудрий, Василь і Дарія; Наґірна, Стефанія; Наґірний, Михайло і Марія; інж. Гаєцька, Софія **(17,115);** Опришко, Михайло; Охоцький, Б.; Пал, Оля; Петрівський, Микола; Петрущак, Ярослав; Питльований, Володимир; Плеш, Михайло; Почтар, Людмила; Радавіч, Мирослав і Христина; Райнер, Адам і Ірена; Решітник, Василь і Віра; Рубчак, Евгенія; Рудницький, Осип і Анна; Савка, Августин; Савчук, Богдан і Надія; Семенчук, Марія; Семущак, Стефанія; д-р Сениця, Павло і Наталія; Склепкович, Олег і Елса; тасюк, Микола; о. проф. Степаненко Микола і Галина; Степанків, Ярослав; Степовий, Константин і Евгенія; Тилявський, Калина; Федак, Евген і Теодозія; Цебрій, Григорій і Теодора **(1,090);** Цьонка, Левко і Дженет; Черевко, Евген; Чопенко, Юрій; Чурма, Марія; Шафран, Евген; Шийка, Василь і Антоніна; Шийка, Іван; Шимків, Евдокія; Шкарупа, Іванна; Школяр, Михайло і Оля; Шубак, Антін; Януш, Марія; Ярема, Ілько; д-р Ящун, Василь і Марія.

По 10 дол. зложили:

о. ректор Андріїшин, Йосиф (Канада); Артимишин, Богдан і Теофіля; Бабій, Іван; Баланда, Евген і Софія; Барицький, Микола; Бздир, Василь; Борис, Еліяс; Василик, Богдан; Вачек, Степан і Катерина; Вітрик, Павло і Евгенія; Волощук, Ярослав і Елізабет; Воробкович, Лев; Ганчарик, Антін і Стефанія; д-р Гимон, Йоаннес; Голод, Стефан і Ірена; Грабець, Роман і Мирослава; Гурський, Петро і Ольга; Ґловяк, Зиновій; Данчевський, Теодор і Ассунна; Демчук, Ольга; Дзівак, Іван і Анна; Дякун, Володимир; Журавель, Ляриса; Зліденний, Михайло і Катерина; Іваницький, Сальвіна; Клим, Ярослав і Іванна; Корінець, Микола; Криворук, Микола і Надія; Кухта, Михайло і Параскевія; Лаба, Стефанія; Лесик, Ігор і Ірена; Лукіянович, Філярет і Наталія; Маєвський, Анна; Мичковський, Юрій і Христина; Дуб, Михайло і Ґертруда; Мицик, Роман і Люба; д-р Мосійчук, Іван і Зеновія; Наум, Василь і Стефанія; Нелсон, Йосифіна; Олексіюк, Люба; д-р Павлишин, Юліян і Мирослава; Пахолюк, Ігор і Бріджет; Пежанський, Любомира; Принада, Богдан; Сердюк, Василь і Людмила; Сивенький, Василь; Теляшевський, Катерина; Тимчишин, Маріян; Хома, Іван; Хромяк, Дмитро і Іванна; Чапельський, Орест і Любомира; Яворський, Іван і Анна; інж. Яримович, Роман і Ірена.

Меншими пожертвами нижче 10 дол. зложило 17-ть осіб на суму 79 дол.

Щиро дякуємо нашим жертводавцям, які завжди щедро відзиваються на наші заклики.

На літній семестер УВУ 1990, — вже понад 120 студентів звернулися до Фундації УВУ в Америці за фінансовою допомогою. Більшість із них, — це молоді українські студенти з **України, Польщі, Югославії і Чехо-Словаччини.** Деякі далеко заавансовані в студіях. **Всі вони бажають поглибити своє знання про Рідний Край,** вивчити справжню історію та взагалі буття рідного народу.

Для нас, для Фундації УВУ, та взагалі для української спільноти в діяспорі — **це привілей і нагода на яку ми** довго чекали, **щоб допомогти** українській студіюючій молоді **з Батьківщини** в їх благородних бажаннях пізнати невикревлене ворогом **буття народу,** його страждання і боротьбу, щоб **бути господарем рідної землі.**

Стипендії Фундації УВУ в Америці покривають тільки семестральні оплати і їх фундація **вплачує прямо** до університету. **Для студентів з України та країн Східньої Европи —** необхідно покрити також **кошти прожитку** в українському чи інших гуртожитках в Мюнхені. Крім того, хоч мінімальну суму (20 до 25 дол. тижнево) дати кожному студентові на транспортацію чи особисті потреби.

Повна стипендія на удержання одного студента в часі літнього семестру в Мюнхені **виносить від 950 до 1,400 дол.,** неповна половина з цієї суми.

Звертаємося до української громади з проханням своїми щедрими пожертвами прийти з допомогою Фундації УВУ в її корисній праці, — **і тим самим дати можливість українській молоді з України та країн Східньої Европи відбути хоч один літній семестер серед своїх друзів в Українському Вільному Університеті в Мюнхені.**

Всі пожертви і датки на Фундацію УВУ, на різні фонди, стипендійні фонди і програми при Фундації, — можна відтягати від податку.

Чеки просимо виписувати на UFU Foundation та висилати на адресу Фундації УВУ:

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028, New York, N.Y. 10276

Проф. ПЕТРО ҐОЙ, голова — **Д-р ЯРОСЛАВ МОЦЮК**, скарбник